

महालक्ष्मी नगरपालिका
प्रदेश नं. १ , नेपाल
लैंगिक हिंसा निवारण कोष संचालन मापदण्ड, २०७७

महालक्ष्मी नगर नगरकार्यपालिकाको कार्यालय,
जितपुर, धनकुटा

महालक्ष्मी नगरपालिकाको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष

सञ्चालन मापदण्ड, २०७७

नगर कार्यपालिकाबाट पारित मिति: २०७७/०६/२१

प्रस्तावना :-

नेपालको संविधान २०७२ को धारा ३८ को महिलाको हकको कार्यान्वयन गर्न र लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित वा प्रभावितलाई तत्काल उद्धार गर्न, औषधी उपचार गर्न वा पुनर्स्थापना गर्ने कार्यको लागि नगरपालिकामा लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गरी सो कोषबाट पीडित वा प्रभावितलाई रकम प्रदान गर्ने कार्यलाई सरल, सहज एव प्रभावकारी बनाउनको लागि लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष(संचालन) नियमावली, २०६७ तथा लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना तथा विस्तारका लागि सशर्त अनुदान रकम खर्च सम्बन्धि मापदण्ड, २०७६ को अधिन एव स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी महालक्ष्मी नगरपालिकाको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ तयार गरिएको छ ।

१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(क) यो कार्यविधिको नाम महालक्ष्मी नगरपालिकाको “लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संचालन, मापदण्ड, २०७७” रहने छ ।

(ख) यो मापदण्ड महालक्ष्मी नगरपालिकाको प्रमुख ज्यूबाट प्रमाणिकरण भएपछि लागु हुनेछ ।

२) परिभाषा:

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमा:

(क) “नगरपालिका” भन्नाले महालक्ष्मी नगरपालिकालाई सम्झनु पर्नेछ ।

(ख) “कोष” भन्नाले दफा (३) बमोजिमको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संझनु पर्नेछ ।

(ग) “पीडित” भन्नाले लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित वा प्रभावित व्यक्ति संझनु पर्नेछ ।

(घ) “घरेलु हिंसा” भन्नाले कुनै व्यक्तिले घरेलु सम्बन्ध भएको अर्को कुनै व्यक्तिलाई दिएको शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य वा आर्थिक यातना सम्झनु पर्नेछ ।

(ङ) “लैंगिक हिंसा” भन्नाले सार्वजनिक वा निजी जीवनमा लिंगको आधारमा

कसै प्रति शारीरिक, मानसिक वा यौनजन्य क्षति वा पीडा पुर्याउने कार्य सम्झनु पर्दछ र

सो शब्दले लिंगको आधारमा हुने वा हुन सक्न कुनै पनि प्रकारको अपमानजन्य, पीडाजन्य

वा धम्कीपूर्ण व्यवहार, दवाव, करकाप वा स्वेच्छाचारी रूपमा महिलालाई स्वतन्त्रताको

उपभोग गर्नबाट बञ्चित गर्ने कुनै कार्य समेतलाई जनाउछ ।
(च) “कोष संचालन समिति” भन्नाले मापदण्डको दफा (९) बमोजिम गठित समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

३. कोषको स्थापना:

- (१) लैङ्गिक हिंसा पीडित र प्रभावितहरूको तत्काल उद्धार गर्न, राहत र पुनःस्थापना गर्ने काम समेतका लागि महालक्ष्मी नगरपालिकाले एक हिंसा निवारण कोष खडा गरेको छ ।
- (२) कोषमा देहाय बमोजिमका रकम जम्मा गर्न सकिनेछ ।
 - क) संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रकम
 - ख) महालक्ष्मी नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट छुट्याइएका रकम
 - ग) प्रथम उपमेयर जिविका जागरण कार्यक्रम अन्तर्गत महिला समुहहरूबाट प्राप्त ५० प्रतिशत व्याज रकम
 - घ) विभिन्न संघ संस्था वा व्यक्तिबाट सहयोग स्वरूप प्राप्त रकम
 - घ) अन्य कुनै आन्तरिक तथा बाह्य स्रोतबाट प्राप्त रकम
 - ङ) बैंक खातामा रहेको मौज्जात बाट प्राप्त व्याज रकम

४. कोषमा रकम जम्मा गर्ने

महालक्ष्मी नगरपालिकाले प्रत्येक वार्षिक बजेटमा व्यवस्था गरी कोषमा रकम जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

५. कोषको उपयोग:

- (१) कोषको रकम देहायका कामका लागि उपलब्ध गरिनेछः
 - (क) पीडितलाई तत्काल उद्धार गर्न,
 - (ख) पीडितलाई औषधी उपचार गर्न,
 - (ग) पीडितलाई तत्काल उपचार गराउदा लागेका खर्च पीडकले तत्काल व्यहोर्न नसक्ने भई अदालतको आदेश बमोजिम त्यस्ता पीडितको स्वास्थ्य उपचार गर्न,
 - (घ) राहत प्रदान गर्ने तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने,
 - (ङ) पीडितलाई कानूनी सहायता, मनोवैज्ञानिक उपचार तथा मनोपरामर्श लगायतका सेवा प्रदान गर्न,
- (च) सीपमुलक तालिम प्राप्त पीडितलाई स्वरोजगारका लागि कुनै व्यवसाय स्थापना गर्नको लागि अनुदान रकम प्रदान गर्न,
- (छ) पीडित र प्रभावितका लागि पुनर्स्थापना गराउन,
- (ज) अल्पकालीन महिला सुरक्षा सेवा केन्द्र संचालनका लागि माग भइ आएका समितिले आवश्यक ठानेमा आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा सेवा केन्द्र संचालनको लागि

रकम प्रदान गर्न ।

- (झ) पीडितका लागि कोष परिचालन समितिले तोक बमोजिमका अन्य काम गर्न ।
- (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएका भएतापनि कोष सञ्चालक समितिले लैङ्गिक हिसाबाट पीडित बालबालिका तथा किशोर किशोरी वा लैङ्गिक हिसाबाट प्रभावित भई लागु पदार्थको दुर्व्यसनमा फसेका वा सडकमा आएका व्यक्तिलाइ प्राथमिकता दिइ कोषको रकम खर्च गर्न सक्नेछ ।

६. कोषको रकम अन्य काममा उपयोग गर्न नसकिनः

कोषको रकम दफा (५) बमोजिम बाहेक अन्य कामका लागि उपयोग गर्न सकिनेछैन ।

७. राहत तथा आर्थिक सहयोगको आधार र मापदण्डः

- (१) महालक्ष्मी नगरपालिकाले कोष परिचालन समिति गठन गरी पीडित र प्रभावितलाइ राहत तथा आर्थिक सहयोग प्रदान गर्नुपर्दछ ।
- (२) कोष संचालन समिति उपदफा (१) बमोजिम पीडित र प्रभावितलाइ रकम उपलब्ध गराउदा देहाय बमोजिमका रकमका हद र आधार लिनुपर्दछ ।
- (क) पीडितलाइ तत्काल उद्धार, औषधी उपचार, पुनर्स्थापना वा राहत तथा आर्थिक सहयोग नगरेमा गम्भीर मानवीय क्षति हुने देखिएमा कोष संचालन समितिले निर्णयगरी बीस हजार रुपैया नबढ्नेगरी मनासिव रकम ,
- (ख) हिंसा पीडितले कुनै सीपमुलुक तालिम प्राप्तगरी व्यवसाय संचालन गर्नका लागि वस्तुगत सहयोग वा नगद अनुदान माग गरेमा व्यवसायका प्रकृति र औचित्यताका आधारमा प्रति व्यक्ति बढीमा बीस हजार रुपैया,
- (ग) पीडितलाइ कानुनी सहायता, मनोवैज्ञानिक उपचार वा मनोविमर्शका लागि पाँच हजार रुपैयाँमा नबढ्ने गरी लागेको यथार्थ खर्च,
- (घ) पीडितलाइ तत्काल उद्धार गर्नु पर्ने भएमा सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधनबाट यात्रा गर्दा लाग्ने भाडा रकम, खाना खर्चवापत प्रतिदिन तीन सय रुपैया र बास बस्न पर्ने भए सो वापत छुट्टै रकम दिन पर्ने भएमा प्रतिदिन पाचसय रुपैयाँका दरले लागेको यथार्थ खर्च रकम,
- (ङ) पीडितलाई अस्पतालमा भर्ना गरी औषधी उपचार गर्नु पर्ने भएमा अस्पताल आँउदा जाँदा सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधन प्रयोग गर्दा लाग्ने भाडा रकम, खानाखर्च वापत प्रति दिन तीन सय रुपैयाँ, अस्पतालमा बस्ने व्यवस्था नभइ वाहिर बस्नु परेमा बास खर्च वापत प्रतिदिन पाचसय रुपैयाँ र उपचार खर्चको यथार्थ खर्च रकम,
- (च) कोष संचालन समितिले तोके बमोजिमको अन्य कामका लागि कामको प्रकृति, आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा बढीमा दश हजार रुपैयाँ ।

८. राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न निवेदन दिनु पर्ने:

- (१) यस मापदण्ड बमोजिम राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न चाहने पीडित वा सरोकारवाला व्यक्तिले राहत तथा आर्थिक सहयोग पाउनु पर्ने मनासिव कारण खुलाई कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर जाचबुझ गर्दा पीडित तथा प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्ने आधार देखिएमा मापदण्डको दफा (७) बमोजिम कोष संचालन समितिले निर्णयगरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएतापनि पीडित तथा प्रभावितलाई तत्काल राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्ने मनासिव आधार देखिएमा दफा (७) बमोजिम कोष संचालन समिति बाट पछि अनुमोदन गराउनेगरी संयोजकले तत्काल उपलब्ध गराउन पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन अनुसार जाचबुझ गर्दा पीडित तथा प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने आधार नदेखिएमा सोको जानकारी निवेदकलाई गराउनु पर्नेछ ।

९. कोष संचालन समिति गठन

९.१ कोषको संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने प्रयोजनको लागि एक कोष संचालन समिति रहनेछ

९.२. समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) नगर उपप्रमुख	संयोजक
(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
(ग) सामाजिक विकास समिति संयोजक	सदस्य
(घ) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	सदस्य
(ङ) जनस्वास्थ्य प्रवर्धन शाखा प्रमुख	सदस्य
(च) ईलाकाप्रहरी कार्यालयको अधिकृत प्रतिनिधि	सदस्य
(छ) कानुनी मामिला शाखा प्रमुख	सदस्य
(ज) लैंगिक हिंसा निवारणका क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु मध्येबाट संयोजकले मनोनित गरेका एकजना सदस्यः	सदस्य
(झ) महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

१०. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:

समितिका काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- क) लैङ्गिक हिंसा पिडित तथा प्रभावितको उद्धार गर्ने , पुनर्स्थापना गर्ने तथा राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ,

- ख) लैङ्गिक हिंसा पिडित तथा प्रभावितको पहिचान गर्ने र वास्तविक पिडित तथा प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने,
- ग) स्वीकृत कार्यक्रमका लागि कोष परिचालन गर्ने गराउने,
- घ) स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने ,
- ङ) समितिबाट गरिने कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने वा गराउने ,
- च) लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा कामगर्ने निकायसँग समन्वय गर्ने ,
- छ) समितिलाइ तत्काल आवश्यक पर्ने कोषमा रहेका रकम उपयुक्त क्षेत्रमा लगानी गर्ने,
- ज) कोषमा रकम वृद्धिको लागि खोजी गर्ने ,
- झ) लैङ्गिक हिंसा पिडित तथा प्रभावित सम्बन्धी अन्य काम गर्ने वा गराउने ,

११. समितिका बैठक र निर्णय:

- क) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ,
- ख) समितिको बैठक संयोजकले तोकेको मिति,समय र स्थानमा बस्नेछ ,
- घ) समितिको कुल सदस्य संख्याको ५० प्रतिशतभन्दा बढि सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिका बैठकको गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ,
- ङ) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको संयोजकले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरु मध्येबाट छानेको सदस्यले गर्नेछ ,
- च) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ,
- छ) समितिले आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाको कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई समितिका बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ,,
- ज) समितिको निर्णय समितिको सदस्य सचिबले प्रमाणित गरी राखिनेछ ,
- झ) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समितिको बैठकमा निर्णय गरी निर्धारण गर्न सकिनेछ,

१२. समितिको प्रशासनिक खर्च:

समितिको प्रशासनिक खर्च कोषमा जम्मा भएको रकम र सो कोष बाट प्राप्त व्याज रकमको ५ प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन ।

१३. खाता सञ्चालन:

- क) कोषको रकम समितिको निर्णय बमोजिम कुनै वाणिज्य बैंकमा खाता खोली जम्मा गर्नु पर्दछ ।
- ग) उपदफा (क) बमोजिम खाता सञ्चालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा

शाखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

१४. कोषको लेखा र लेखा परिक्षण:

कोषको लेखा र लेखा परिक्षण नगरपालिकाले अपनाएको लेखा प्रणाली र लेखा परिक्षण प्रक्रिया बमोजिम हुनेछ ।

१५. कोषको रकम फ्रिज नहुने:

कोषको रकम खर्च नभइ आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्म बाँकी रहेमा त्यस्तो रकम फ्रिज हुने छैन ।

१६. प्रतिवेदन पेश गर्ने:

- १) समितिले आफूले गरेको कार्यको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिना भित्र नगरकार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- २) उपदफा (क) बमोजिम समितिले पेश गरेका प्रतिवेदन नगरकार्यपालिकाले सार्वजनिक गर्नेछ ।

१७. बैठक भत्ता:

समितिको संयोजक र सदस्यले समितिको बैठकमा भाग लिए बापत नगर कार्यपालिकाले तोक बमोजिमको रकम बैठक भत्ता पाउनेछन ।

१८. कोषको सचिवालय:

कोषको सचिवालय नगरकार्यपालिकाको कार्यालयमा रहनेछ ।

१९. अभिलेख राख्ने:

समितिले आफूले गरेको कामको अभिलेख दुरुस्त राख्नु पर्नेछ ।

२०. निर्देशन दिन सक्ने:

- क) नगरकार्यपालिकाले समितिको कामकारवाहीको सन्दर्भमा समितिलाइ निर्देशन दिन सक्नेछ ।
- ख) उपदफा (क) बमोजिम नगरकार्यपालिकाले दिएको निर्देशन पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

२१. अधिकार प्रत्यायोजन:

समितिले यस कार्यविधि बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकार मध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार समितिको संयोजक, सदस्य वा नगरकार्यपालिकाले तोकेको कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

२२. कोष खारेज हुन सक्न:

- क) कुनै कारणबस कोष संचालन गर्न आवश्यक नदेखिएमा नगरकार्यपालिकाको निर्णयबाट कोष खारेज गर्न सकिनेछ ।
- ख) उपदफा (क) बमोजिम कोष खारेज भएमा कोषको रकम हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्णय नगरकार्यपालिकाको बैठकबाट हुनेछ ।